

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Negotiationis
Spiritualis Industriis

Družbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066367

Industria VIII. Actiones nostræ fæcundandæ per augmentum Intensionis, &
fervoris rationalis, idque proportione Arithmeticâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45372

re: alioquin non ille homo spiritualis, sed aut poli-
ticus & ethnicus, aut bestia & jumentum, equus
& mulus sit futurus. nam nisi talis erit, qualem de-
bere esse dixi; quid habebit super equum & mu-
lum? super Ethnicum? nonne & Ethnici hoc fa-
ciunt, quod ille facit, juxta Christi argumenta-
tionem in simili ferme materiâ.

Hæc dixi eâ occasione, quod amator Perfe-
ctionis, omnem Creaturam debeat facere sibi
Dei laudandi materiam; & nullam, sive suam, si-
ve alienam actionem, non in Dei laudem suam-
que meritum convertere.

INDUSTRIA VII.

*Actiones nostræ facundandæ per Augmentum
Intensionis & Fervoris Rationalis, idque pro-
portione Arithmetica.*

Vix est ulla res, quæ valorem operum nostro-
rum, impetrandi efficaciam, satisfaciendi
virtutem ita enervat, quomodo Tepiditas & So-
cordia actionum sive operum. Quantumcunque
enim opus sit, ex naturâ & objecto seu specie suâ
nobile & eximium; quantumcunque defecatum
& sublime; nisi sit fervore incensum, sit verò te-
piditate infectum, nequaquam beneplacito Divino
ad mentem complacere potest. Et causa in prom-
ptu est, quia cum Deus sit actus purus, ejusmo-
di etiam actiones creaturarum suarum (præser-
tim eas, quæ sunt ad suum obsequium directæ,)
desiderat ut sint quàm simillimæ puro actui, actus
verò puri proprium est, carere omni non solum
admissione extranei: non solum defectuositate
potentiæ, sed etiam remissione languoris sive a-
ctivi-

60.

Etivitas: quidquid enim horum admistum sit actui, purus esse & dici non potest. Nam si purus esset, totum quod habere posset ac deberet, re ipsa haberet: remissus autem actus, hoc quod remissus sit, non habet id, quod debet, & quod potest. Quare remissus actus, ab actu puro, & consequenter à Deo longè est, ideoque Deo displicet, ac valoris parùm, efficaciae non multùm, dignitatis & fructûs vix aliquid obtinet.

61. Eam ob rem diligenti negotiatori, id inter alia vel maximè curandum incumbit, ut actus suos remissos, Deo non exhibeat, potius autem quàm ferventissimos atque intensissimos facere in conspectu Dei laboret; non tantùm ut Deo placeat (quod solum omnium instar est) sed etiam, ut actibus operibusque suis, quam maximum valorem, pretium, efficaciam, dignitatem conciliet. Hoc igitur agit præsens Industria; suadet homini Negotiatori, ut in operibus suis (quæ sunt Negotiationes ejus) curet fervorem ac intentionem non deesse.

62. Quantum hoc sit momenti, quantum hoc curari conveniat à Negatiatore avaro Spirituali, si suprâ dicta non sufficienter evincunt, vel illud evincat communissimum dictum: Unus actus intensus pro mille remissis facit. Quis nolle ita operari, ut unico labore mille labores expleat & adæquet? quis nolle tales nummos quarere & lucrari, quorum unus æquivalet pro aliis mille? quis nolle tali veste ornari, quæ una & pretium & usum mille vestium superet? Quis nolle talis labore occupari & opere exerceri, quo uno mille labores exsolvat, mille opera expediat, mille laborum lucra obtineat? Omnes vellemus dubio præ-

cul. Atque ecce in propatulo est modus, pro mille laboribus laborandi unicum laborem. Faciamus, subeamus unum intensum & ferventem laborem; & ille pro mille remissis laboribus apud Deum reputabitur. Id quod vel maximè faciendum nobis ex hoc capite est, quia remissi actus non rarò, quinimmo frequenter ac ferè ordinariè, majore molestiâ, labore, nausèâ, fatigationeque tam animi quàm corporis, jacturâque etiam temporis à nobis fieri debent, quàm intensi. Et causa est in promptu, quia actus remissi, ordinariè ideo remissi sunt, quia fiunt ex tepidâ & per acediam gravatâ, consequenterque repugnante voluntate: quæ autem repugnante voluntate fiunt, ea & remissè & cum molestiâ tædioque fiunt. Atque ita omnia ista habent incommoda remissi & segnes labores, quæ habent intensi ac ferventes: & insuper illud molestiæ habent, quòd Conscientiam, pigritiæ conscientiam, angunt, cùm interea eandem, intensi ex cognitione & testimonio ferventis operationis exhilarent, & spe recreent, laborisque molestias minus sentire faciant: quinimmo alacriorem ad ulteriores atque etiam majores labores perferendos reddant, ita, ut sibi ferventes operarii non laborare, sed recreari, respirare non fatigari videantur. Perinde ut Mercatores magnis lucris partis, accendi solent ad conquestionem majorum lucrorum; quæres in vitâ spirituali majoris est momenti, quàm dici possit: rarior est quàm, ut in vulgo & plebe spiritualium hominum frequenter deprehendi soleat: verior denique est, quàm ut de ea addubitari fas ullo modo sit. Quæ quidem nos, si veri negotiatores Thesaurorum
Spiri-

Spiritualium sumus, maximopere nos ad ferventer & intensè operandum animare atque excitare debent.

63.

Ceterùm in eare dubium illud esse potest: quid sit hæc intensio operandi atque laborandi, quam ita & commendamus, & in Sacris literis, Sanctisque Patribus commendari non ignoramus? Pro quâ re sciendum; nomine intensio- nis intelligi alacritatem & vigilantiam accurat- ionemque & applicationem mentis in operan- do: quæ si est in operatione, dicitur fervor: si verò non tantùm est, sed etiam crescit & auge- tur mentis conatu, semetipsam urgente & sti- mulante, dicitur intensio seu intensus fervor; Atque ita, quando operamur aliquid applicatè, serio, alacriter, diligenter, instanter; dicimur tunc operari ferventer: quando verò operamur ita aliquid, ut applicatio & alacritas, & diligen- tia operandi inter operandum in nobis crescat, dicimur operari intensè, & fervor operationis dicitur intendi: Quanquam hæc frequentissime apud nos in sermone confunduntur, ita, ut pro eodem sit, ferventer, & intensè operari: licet revera fervor, sit calor quidam mentis atque præstatio, intensio verò, sit fervoris seu calo- ris atque præservationis illius incrementum & progressus; ad eum plane modum, quomodo igneus calor, cum est injustâ aliquâ quantitate, dicitur fervor caloris, seu fervens calor, ratione cujus dicitur aqua fervere dum eo calet: hujus verò quantitatis augmentum dicitur intensio ca- loris. Sunt autem circa hæc, advertenda aliqua, ut melius vis & scopus Industriæ istius intelliga- tur,

G. D. 1742
 Sicuti
 operari
 Thom: I
 N: V
 56

tur, m
 modu
 Ho
 rem sp
 mine
 intensi
 intensi
 dum se
 dam in
 sentit
 calefc
 que or
 idemo
 bus, in
 cresca
 cautis
 pere,
 gare,
 O
 sicut d
 te adv
 occasi
 ut plu
 quo n
 præce
 tur,
 quanti
 qui p
 fit, h
 ves la
 calida
 memi
 rem,
 nem

tur, meliusque etiam ac alacrius in praxim postmodum deducantur.

Horum primum est; Intensionem ac fervorem spirituales in operando, vel potius in homine operante, duplicem esse posse. Una est intensio sensibilis, altera rationalis. Sensibilis intensio illa dicitur, quando homo inter operandum sentit, sensu corporeo sensibili æstum quandam in se, in suo corde, pectore, capite, &c. sentit, inquam sensibilibiter, ex eoque sensu incallescit cor, intenditur pectus, & ejus venæ atque ossa, capacitasque, intumescit, distenditur, idemque sentitur etiam in capite, in temporibus, in faucibus, in vertice: qualis sensus si excrescat & non cohibeatur, potest & solet in incautis valetudinem lædere, venam pectoris rumpere, ossium compagem labefactare, caput fatigare, atque officere organis.

Ob quam causam, hæc intensio corporalis, sicut dum est moderata admitti potest, cum sponte advenit, vel etiam excitari potest, cum ejus occasio est (advenit autem, vel occasio ejus est ut plurimum intensio & fervor rationalis, de quo mox dicetur: licet eum aliquando etiam præcedat, aliquando simul sit, aliquando sequatur, aliquando post illum remaneat, nonnunquam etiam, inmo non rarò præcipuè in eis, qui potentes affectus habent, sine illo veniat & fit, habetque adnexas dulcedines sensibiles, suaves lacrymas per ora & genas, vel per fauces, calida etiam & impetuosa suspiria ac longa, membrorum etiam quendam suavem languorem, atque dejectionem sensuum, suspensionem externorum &c.) moderanda tamen est,
nec

64.

65.

nec ei habentæ laxandæ, ne prout dixi, valetudini noceat. Deinde non est illi insistendum, nec in eo ambitiosè conquiescendum, quia non in eo est præstantia laborum, operumque ac meritorum: & potest talis sensibilis intensio (quæ etiam vulgo devotio ac dulcedo sensibilis dici solet) reperiri etiam in peccatoribus, in infidelibus, in semifobris &c. Proinde non hanc ipso loco sensibilem intensiorem in nostris operibus, neque hunc fervorem commendamus.

66.

Alia est intensio Rationalis, quam superius descripsi, quæ est in parte non Sensibili sed Rationali, scilicet in animo, in Intellectu, ac Voluntate, & est alacritas, vivacitas, vigilantia, diligens applicataque cura animi ad operandum aliquid, cum augmento ejus in eodem animo. Quod augmentum sicut & tota alacritas, & est in intellectu atque voluntate, & provenit ab appreciatione æstimationeque operis, operationis, finis propter quem fit operatio, v. g. Dei Christi, Virtutis, Animæ, Beatitudinis, quæ appreciatio atque judicatio rationalis quanto est major, quanto ex majori lumine Spiritûs, ex convictione intellectûs, ex affectu Voluntatis, convictionem intellectûs sequente; tanto etiam est operatio diligentior, ferventior, applicatior, magis indefessa, magis succrescens & vires sumens, tanquam ignis, qui ex seipso vires sibi suppeditat tanto majores, quanto ipse major est. Hæc Intensio habet secum attentionem. Hæc intensio est omnium virtutum vita, operum nostrorum omnium pretium, meritorum seges, Gratia illicium & invitatio, cibus Dei, quo libenter vescitur, pinguedo medullarum animæ,

irrita

irritatio avaritiæ & gulositatis spiritualis, dilatatio animæ, fætus & lucrum negotiationis Dominicæ.

Hæc intensio est omni Spirituali viro unice noscenda, amanda, procuranda. Hæc intensio-
ne Vir Spirituales opera sua conire, impingua-
re, imprægnare debet. Hæc intensio differt ab
intensio-
ne qualitatatum Physicarum, quod illæ li-
mitatæ sint, & ultra octavum gradum ex Philo-
sophorum placito ascendere non possint; ista
autem limitem nullum habet, præter eum, quem
Gratia & hominis conatus posuerit.

Hæc Intensio in hoc differt ab illâ sensibili; quod illa etiam sit limitata, immo debeat limi-
tari à discretione, ne officiat valetudini, ista
verò non eget limite ullo, nec frangit vires cor-
poris, quia non per corpus fit sed per animum,
& potest fieri absque ullâ vehementiâ sensibili-
um partium, absque ullâ violentiâ nervorum vel
virium, absque ullâ organorum fatigatione, so-
lo duntaxat rationalis Voluntatis imperio, am-
plius & amplius sese ad appetiendum, & ex ap-
petitione operandum perurgentis, suaviter,
lente, quoad sensibiles motus, efficaciter tamen
& cum succrescentiâ, quoad Voluntatis conat-
um. Hæc Intensio, si accedat operationi no-
stræ, mirum est, quantum pretii ac valoris affe-
rat eidem, mirum est, quantum ad generandos
in nobis habitus virtutum, quantum ad facilita-
tem operandi bene, virtuosè, heroicèque in ani-
mo nostro conferat. Quapropter ab amatoribus
profectus sui spiritualis, hoc intensio-
nis genus, & cognoscendum, & æstimandum, & usurpan-
dum esset.

V. P. Druzb. Op. IV.

E

Expe-

67.

68.

69.

Expedit declarare id, tum exemplis, tum simul Regulis in hoc servandis. Si quis igitur faciat actum Caritatis divinæ, & eum velit intentione condire; cum Caritas consistat in æstimatione Dei atque prælatione super omnia, is eliciet hanc æstimationem, atque prælationem Dei super omnia creata: elicitam continuabit aliquandiu: (prout ipsi placuerit) continuando autem illam appretiationem, æstimationem, prælationem, majore & majore quodam mentis seu rationalis portione conamine, sive semper continuè toto illo tempore quo durat actus, sive interpolatis & discretis vicibus, eliciat; ita ut si v. g. actus ille Caritatis duret per viginti passus hominis, aut viginti instantia discreta temporis, aut per unum quadrantem horæ; actus sit quidem Caritatis, quoad substantiam & entitatem suam initio, v. g. in primo passu; sed in secundo fit intensior, in tertio intensior, & sic deinceps usque ad vigessimum passum vel instans, quadrantisve finem, & pars actus illius elicitæ in vigesimo passu atque instanti, viginti veluti gradibus superet primi instantis actum.

70.

Hoc verò totum potest fieri sine intentione sensibili, & partium corporis; sed solo Voluntatis rationalis imperio, conatu, intentione, adeo ut sufficiat, si voluntas sic ipsa sibi imperet. Volo viginti passus facere ex Caritate Dei & ad singulos passus elicere Caritatis actum (vel per omnes passus dum ii durant, volo continuare actum Caritatis, ita ut singulis passibus major Caritatis actus portio & intensior respondeat,) alium atque alium, alium alio ferventiolem & intensiolem; atque omnino talem ut quolibet actu cui-

vis passui respondente, magis appretiem & superexaltem Deum. Tum si ita re ipsâ Voluntas vel homo faciat, solâ mente veletiam voce mentalem actum exprimendo; dico, quod actus ille Caritatis in ultimo passu, erit se ipso major vigesies, & apud Deum meriti majoris, & in mente nostrâ erit æstimatio Dei major in vigesimâ particulâ, quàm fuit in primâ.

Et manifesta est ratio, quia totum hoc pendet à nostrâ Voluntatis intentione seu determinatione. Sicut ergo quando Voluntas in primâ parte, passu, instanti, intendit Deum amare, amat illum, & quando illum intendit tantum amare, tantum illum amat; sic etiam quando in secundâ parte intendit illum plus amare, quàm amavit in primâ, plus amat re ipsâ, & quando plus intendit amare in tertiâ quàm in secundâ (& etiam primâ,) tum revera plus amat; & sic deinceps, quando intendit illum plus amare in vigesimâ parte atque passu, quàm amavit in decimo nono (vel in omnibus præcedentibus decimum nonum) de facto & re ipsâ plus amat.

Quod luculentius apparet in actu opposito peccati divini. Nam si quis intendat Deum blasphemare & contemnere per viginti passus aut instantia, (vide Indult. 22. infra) & ita intendit, ut in quovis instanti velit intendatque majorem Dei contemptum in se esse & à se elici: nonne is per illos viginti passus eliciendo actum contemptus divini, (vel actus, certè plures hoc est viginti) magis censebitur etiam apud suam conscientiam contempnisse Deum in secundo quàm in primo, magis in tertio quàm in secundo, magis in vi-

gesimo quàm in decimo nono. Quod igitur hinc sine controversiâ agnoscimus fieri posse, hoc ipsum posse fieri in actu Caritatis, & divinæ æstimationis, necesse est ut fateamur.

Ex quo etiam apparet, quàm id facile fieri possit, & absque ullâ fatigatione virium animi vel corporis. Cum enim id pendeat ex solius Voluntatis intentione, intendentis tantum & proponentis hunc actum sic facere, tantam ejus partem sic in Deum tendere, tantam plus; hac parte tantum sui in Deum affectûs applicatiûs exprimi, hac verò amplius quàm priore; illa rursus amplius quàm præcedenti, &c. Intentio autem voluntatem non fatiget, quippe quæ sit & esse possit instantanea; sequitur, etiam intentionem non fatigare animum, nec intentione exhauriri vires, sed si quando exhauriuntur, id provenire vel ab infirmitate modi, intentionem hanc peragendi, vel certè ab ipsius actûs in entitate suâ productione à potentiis animæ atque corporis. Quin immo potest actus v. g. Caritatis in sua entitate esse per omnes viginti passus, æqualis & intensiois & proportionis, & tantum per Intentionem voluntatis moraliter discerni in partes viginti, & cuique parti assignari major intensio, per hoc solum, quòd voluntas, unaquæque parte, velit & intendat Deum amplius & amplius æstimare, cum sit dignissimus, majori & majori semper æstimatione: quod si fiat, actus ille non plus fatigabit elicientem cum hac intentione, quàm fatigasset absque illa.

72.

Ex dictis colligi potest, quòd si quis flectat per horam in oratione, possit in hora illa assignare 40. v. g. instantia seu partes, consequenter

G. B. 1. 11
 6. 1. 1. 1. 1.
 Oper. 11
 Tom. I
 N. V
 56

ter 40. etiam partes in suâ flexione, seu in suâ molestiâ quam habet in flectendo, & unamquamque partem molestiâ illius, offerre Deo in testimonium Caritatis, perpetique illam ex Caritate Dei; & quidem ita, ut quælibet pars succedens, sit ex majori Caritate in Deum profecta, & majoris Caritatis in Deum affectus. Si ita fiat ab aliquo; quadragesima pars molestiâ illius, erit ex majori, & imperabitur à majori Caritate; à majori, inquam, quadragies, quàm imperata fuit prima pars, & nunquid sine ingenti meritum incremento? Similiter facere possunt ii, qui deambulatum animi causâ prodeunt, & passus suos vel ex Caritatis, vel ex Obedientiâ affectu majore ac majore, sigillatim offerre. Tum quotus numero erit ultimus passus sic oblatus, tanto numero & gradu intensiõnis Obedientiâ actus & affectus (vel Caritatis) superabit suos actus præcedentes.

Id ipsum facere possumus, cum singulis salutationibus Angelicis in coronâ vel Rosario, cum singulis Psalmis, versiculis, verbis, literis, in Horis Canonicis, cum singulis item actibus animæ & corporis, verbisque ac literis in Missæ Sacrificio, cum singulis literis vel vocalis, vel lineis, quas scribimus in lectione vel dictamus in lectione, vel legimus in lectione, vel proferimus in exhortatione, vel concione. Id ipsum fieri potest cum singulis ictibus disciplinæ, vel cum singulis aculeis cilicii sive catenæ.

Denique id ipsum possumus facere cum omnibus motibus nostris ab hoc vitæ nostræ præsentis instanti, usque ad finem vitæ; motibus,

bus, inquam, nostris, five animæ, five corporis, itemque passionibus. Totum hoc enim pendet ab arbitrio, designatione, intentioneque, & respectu Voluntatis nostræ, quæ in hoc genere, plenissimo est jure Domina sui, & quanto est in hoc occulatio, tanto etiam ditior.

74.

Ex quo patet quanti sint meritorum thesauri, inter manus nostras, quos quotidie infinitos amittimus. Patet, quanti thesauri lateant, in intentione Voluntatis nostræ, cujus tamen cura est nobis propè postrema. Patet quanta sint lucra Intensionis istius, de qua loquimur hâc Industria. Patet quanta sit nostra, in negotiatione Spirituali, vel incitia, vel ignavia, qui tantam farraginem messis que vel ignoramus atque non advertimus, vel advertentes negligimus ac dissimulamus, & præ pigritia, tantillum conatum adhibere nolumus, ut tanta animæ lucra conquiramus, tantoque singulis non dico diebus, sed momentis vitæ nostræ, intervallo, gratiores Deo efficamur, & Deum vicissim nobis, gratiorem, digniorem, pretiosorem efficiamus.

75.

Quare consilium meum esset, Primò. Ut quisque Negotiator Spiritualis aliquo tempore in diem, vel saltem, hebdomadam, instituat hanc intentionem Voluntatis suæ, qua Deo offerat omnia instantia vitæ suæ, omnesque actus à se quocunque modo perficiendos in vita sua, & quocunque modo suos: offerat autem ita, ut protestetur se actus omnes illos intendere facere, majori & majori fervore intensioneque Caritatis, æstimationis, humilitatis, Obedientia,

G. B. R.
 G. B. R.
 OPER: III
 TOM: I
 N: V
 56

fiat, & cujuscunque tandem ipsi placuerit, Virtutis affectu.

2. Ut singulorum dierum actiones aliquas suas, eodem modo Divinæ Majestati offerat. Deligat autem actiones ejusmodi, quæ non planè minutulæ sint, sed quæ sint, ex genere à nobis suprà positarum.

3. Si quis consuetudinem habeat singulos in menses aliqua in virtute sese exercere, is poterit singulis quoque diebus aliquas, certas, tempore certo actiones suas, eodem modo DEO offerre ex motivo illius virtutis, ita ut quavis portio actionum illarum, sit perfecta ex majori & perfectiori gradu, affectu, motivoque Virtutis illius, v. g. Caritatis, resignationis, liberalitatis, gratitudinis, affectu, in Christum, in B. Virginem, in Sanctum aliquem &c.

4. Hujusmodi actus nec minutos, nec multos esse suaferim, ut minutiis & multitudine se ipsam mens non impediatur, fatigando se ipsam, festinando, vix quidquam boni bene faciendo, ut affolet evenire incautis in omni exercitio Spirituali. Non est igitur festinatè agendum sed cum moderatione, donec assuetudine res hæc complanetur, animusque huic labori assuefiat per partes, modò aliàs explicato.

5. Si quis velit hac Industriâ uti, habeat formulam aliquam istius oblationis brevem, compendiosam, & tamen multa, latitudine suâ complectentem. v. g. *Domine DEUS: offero Tibi hanc oblationem & omnes ejus partes (tot & tot &c.) intendendo facere majori & majori intensione amoris Tui, Obedientiæ, Humilitatis, Contemptûs mei &c.*

6. Si quis hanc intensiorem rationalem adjuvare etiam voluerit intensiorem sensibili, poterit:

sed discretionem server, nec Valetudini vim faciat; alioqui praestat sensibilem omittere.

7. Potest haec Industria etiam magis practici hoc modo. Assume tibi Actum aliquem pium, v. g. hunc. *DEUS meus, amo te super omnia.* Eum actum mente vel etiam voce in singulis Rosari globulis, vel etiam absque illis, pro libitu repetita, ut unumquemque actum majori intendas conatu dicere, seu ex majori Caritate proficisci: hac ratione actus repetiti per singulos, majoris erunt Caritatis, immo major erunt singuli Caritas, consequenterque Deo gratiores, & animæ utiliores.

Quæ de hac Industriâ allata sunt, ad ejus credo commendationem, & cognoscendam praxim sufficient. Servient etiam Industriæ sequenti, quæ ejusdem fermè erit rationis cum hac, ac tantum in uno puncto forsitan variabit.

INDUSTRIA IX.

Actiones nostræ facundanda sunt intensio per proportionem Geometricam.

76.

INDustria præcedens dabit lucem præsentis: ab illâ enim nihil hæc differt, præterquam in variatione Progressionis, in augmento meritorum, atque valoris operum nostrorum. In præcedentia siquidem Industriâ expositum est, quomodo actibus nostris, intensio adjungi possit, & ea quidem per partes seu gradus æquales æqualitate seu proportione Arithmetica; in hac vero docetur actibus nostris addi posse intensioem atque valorem, per partes seu gradus inæquales, hoc est majores & majores in proportione Geometrica & in progressionem tantâ, quanta operanti placet.